

Život Cirkvi

Ročník 14

47/2007

**Stretnutie vysokoškolákov Akadem:
Majte odvahu milovať, lebo milovať je možné!**

Odmietam, i keď neviem čo

Na konci prednášky na ružomerskej Katolíckej univerzite zvyknem dať pár minút priestor na spontánny „brifing“, teda krátke otázky a odpovede na aktuálnu tému. Predvčerom sme si vymenili úlohy a spýtal som sa ja študentov, čo si myslia o odluke štátu od Cirkvi (naschvál zamieňam poradie). „Podľa môjho osobného názoru...“ – začali viaceré odpovede a nasledovali argumenty podľa toho, kto čo číta. „A čo je to vlastne podľa vášho osobného názoru tá odluka? Viete čo vôbec je financované, aká je to časť rozpočtu, či je to požiadavka cirkví alebo občanov?“ – nasledovali moje protioptázky a za nimi väčšinou len nemá odpoveď pokrčením ramien. Na vysvetľovanie podrobností nebol čas. Rád by som, milí poslucháči, venoval tejto téme priestor dnešného „štvrtkového komentára“. I keď aj tu nám čas dovolí len pár náznakov.

Prvá celkom istá vec je, že ani väčšina veriacich nemá možnosť vedieť dve základné veci: čo vlastne je odluka a čo vôbec je teraz zo štátneho rozpočtu financované. Ak chce človek mať o niečom osobný názor a slobodne sa rozhodovať, musí byť najskôr objektívne informovaný. Na základe skreslených údajov aj inteligentný človek dospeje k mylným záverom. Na základe dosť podrobných osobných skúseností si trúfne povedať, že vo väčšine médií odznievajú iba polopravdy.

Odluka celkom isto neznamená nový „berlínsky múr“. Znamená vzájomnú nezávislosť Cirkvi a štátu a zadefinovanú spoluprácu tam, kde sa pre dobro človeka, občana, pôsobnosť Cirkvi a štátu prelínajú a môžu sa navzájom dopĺňať a podporovať. I keď pani Zavacká – spomínam ju osobne lebo sa stala ikonou a idolom bojovníkov za odluku – tvrdí, že ako prvú vec je treba vypovedať Základnú zmluvu so Svätou Stolicou, práve v tom sa najviac mylí. V preambule tejto Zmluvy sú cirkev a štát, teda Svätá Stolica a Slovenská republika, zadefinované ako dva nezávislé subjekty medzinárodného práva. Inými slovami, tu je slávnostne vyhlásená odluka. A nasleduje paragraf, v ktorom sa upresňuje, že pre spoluprácu na spoločnom dobre občanov sa zmluvné strany dohodli na tom, čo nasleduje. Teda odluka a spolupráca. Vo vari najľaickejšej krajine Európy, vo Francúzku, kde je odluka cirkvi od štátu v platnosti už viac než 102 rokov má Francúzska republika so Svätou Stolicou uzavretých 6 zmlúv konkordátneho typu. Pre úplnosť dodávam, že na podobnej logike stojí aj Základná zmluva s ostatnými cirkvami na Slovensku, nie je to teda len otázka katolíkov.

Každému je jasné že aj hovoriaci o odluke sú „až úplne na prvom mieste“ peniaze. Okolo financovania platí najviac mýtov a pod odlukou sa všeobecne rozumie to, čo sa bežne hovorí: „aby cirkvi neboli financované z daní občanov“. Aj väčšina veriacich, dokonca veľmi aktívnych – lebo cielene si robím osobný prieskum názorov na túto tému – má skreslenú predstavu o tom, ako štát doteraz cirkvi financuje. Ľudia si bežne myslia, že je z rozpočtu platené všetko, čo sa v cirkvi deje. Pritom ide len o príspevok na platy duchovných a na činnosť centier, čím sa myslia v prípade Katolíckej cirkvi biskupské úrady. Podotýkam „príspevok“, nie plné krytie výdajov. Pritom napriek tomu, že katolíci tvoria viac než tri štvrtiny veriacich na Slovensku, zo štátneho rozpočtu ide na Katolícku cirkev len polovica. V prepočte na jedného veriaciho dostávajú malé cirkvi 10-15 násobok toho, čo katolíci. Teda v istom zmysle katolíci platia aj menšie cirkvi. Pritom

sa vo verejnosti stále hovorí, akoby sa financovanie týkalo najmä Katolíckej cirkvi. Keďže ide o príspevok na platy, treba dodať aj to, že z danej sumy si štát zoberie naspäť aj dane a odvody, teda skoro polovicu.

V týchto dňoch sa viaceré vplyvné týždenníky ohávajú prieskumom verejnej mienky a názormi občanov. Na prekvapenie vidno, že za odluku je len mierna väčšina. Keď si čítam otázky podrobného dotazníka, kladiem si však celkom základnú otázku: ako môžu respondenti odpovedať, ak nevedia čo neustále opakovaná otázka „financovanie cirkví“ vlastne obnáša?

Ďalší často opakovaný argument hovorí, že finančná odluka prinesie Cirkvi viac nezávislosti, že neveriaci si nebudú sťažovať, že cirkvi sa platia aj z ich daní. Na to len krátko: je pravda, že Cirkev prežila aj bez podpory štátu a kvitla aj keď štát investoval milióny do jej likvidácie. Ale to bol chorý štát. Veľká časť daňových poplatníkov sú práve veriaci, rozptýlení po celom území Slovenska. Väčšina z nich nepôjde v živote do národného divadla, nevyužije športoviská, mnohí ani diaľnice, odmieta políciu, ktorá aj tak v prípade problému je viac na strane zlodca než občana. Ale ako občania si prajú, aby aspoň malé promile z ich daní išlo aj na plat svojho duchovného. Všetko ostatné – osvetlenie a vykúrenie kostola, údržbu, farský úrad a všetky aktivity si aj teraz platia sami z poctivo zarobených a zdanených peňazí. A z každého nákupu, počnúc omšovými vínami a oltárnymi sviečkami si štát odvedie svojich 19% DPH. V spoločnosti, ktorá sa chce nazývať ako-tak demokratická by v rámci občianskeho princípu mali mať veriaci občania možnosť rozhodnúť, či má z ich daní dostať určitý príspevok aj ich duchovný či biskup. Neveriaci nech sa potešia, že konkrétne z ich daní (i keď rozpočet je len jeden) je platených tých pár stoviek našich vojakov v zahraničných misiách, ktorí zo štátneho rozpočtu zhltnú zhruba takú čiastku, ako niekoľko tisíc duchovných, ktorí na Slovensku celý rok povzbudzujú ľudí aby nekradli, venovali sa rodine a svojej práci, pomáha riešiť konflikty, posilňovať chorých, ponúka program mládeži.

A tým sa dotýkam poslednej oblasti – verejného dobra. Atmosféru v spoločnosti v ktorej žijeme, vytvára množstvo faktorov. Vzduch, ktorý dýchame riešia ekológovia, o zdravie by sa mali starať lekári, o vzdelanie školstvo, o poriadok polícia. Každý lepšie či horšie prispieva svojou mierou. Isté je, že duchovné pôsobenie cirkvi má na túto atmosféru obrovský dopad. Dokonca aj finančný. Uchrániť mladých pred drogou, pomôcť rodine v manželských krízach a zbaviť spoločnosť potreby detských domovov má okrem morálneho aj obrovský finančný dopad, najmä dlhodobý. Trúfne si povedať, že aj z pohľadu triezvo mysliaceho neveriaceho občana či politika sú peniaze investované na podporu aktivít cirkvi tie najefektívnejšie investované peniaze – a to aj pre dobro neveriacich.

Stihol som len stručne „posurfovať“ po témach, spojených s odlukou. Rozprúdila sa diskusia, od veriacich sa očakáva, že dokážu zaujať stanovisko. Bez dobrých objektívnych informácií a jasného vlastného názoru to nedokážu. O odluke totiž nahlas najviac štekajú tí, ktorým Cirkev osobne zavadzia ako morálna výčitka a finančne ako brzda bezbrehého konzumizmu a teda ich ziskov. Je to výzva, aby od nás zaznel aj iný hlas. Zostať ticho znamená odsúhlasiť lož.

RV, Marián Gavenda

Príhovor Benedikta XVI. pred nedeľnou modlitbou Anjel Pána: Hrdinské svedectvo mnohých kresťanov

„Drahí bratia a sestry,
v dnešnom evanjeliu sv. Lukáš predkladá na uvažovanie biblickú historickú víziu s Ježišovými slovami, ktorými povzbudzuje učeníkov, aby odvážne čelili ťažkostiam, nepochopeniam, ba aj prenasledovaniu a s dôverou vytrvali vo viere v Krista. „A keď budete počuť o vojnách a nepokojoch,“ hovorí Pán „neľakajte sa! Toto musí prísť predtým, ale koniec nebude hneď“ (Lk 21, 9). Od svojich počiatkov Cirkev prežíva túto výstrahu spolu s očakávaním opätovného príchodu Pána v modlitbe, pričom rozlišuje znamenia čias a zároveň vystríha veriacich pred občasnými mesiášmi, ktorí z času na čas ohlasujú bezprostredný zánik sveta. V skutočnosti však dejiny napredujú aj napriek rozličným ľudským drámam a prírodným katastrofám. V nich sa uskutočňuje plán spásy, ktorý Kristus už naplnil svojím vtelením, smrťou a zmŕtvychvstaním. Toto tajomstvo Cirkev aj naďalej ohlasuje a uskutočňuje slávením sviatostí a svedectvom lásky.

Drahí bratia a sestry, prijímame Kristovo pozvanie a prežívajme udalosti každodenného života s dôverou v jeho prozreteľnú lásku. Neobávajme sa budúcnosti, aj keď sa nám niekedy javí v sivých farbách, pretože Boh Ježiša Krista, ktorý vstúpil do dejín, aby ich viedol k transcendentnému naplneniu, je Alfa a Omega, počiatok a koniec (po-

rov. Zjv 1, 8). On nám dáva záruku, že v každom, i v tom najmenšom opravdivom skutku lásky, je obsiahnutý celý zmysel vesmíru. Kto sa odváži stratiť vlastný život pre Krista, nájde ho opäť v plnosti (porov. Mt 16, 25).

K životu v tejto perspektíve nás osobitným spôsobom pozývajú Bohu zasvätené osoby, ktoré dali svoj život bez výhrad do služby Božiemu kráľovstvu. Medzi nimi by som rád osobitne spomenul tých, ktorí boli po-

volaní ku kontemplatívne životu v klauzúrnych kláštoroch. Cirkev im venuje osobitný deň - 21. november, čo je v stredu, keď je zároveň liturgická spomienka Obetovania Panny Márie. Sme vďační za týchto ľudí, ktorí žijú z toho, čo im Božia prozreteľnosť zabezpečí prostredníctvom štedrosti veriacich. Kláštor „ako spirituálna oáza“ ukazuje dnešnému svetu to, čo je najdôležitejšie, ba čo je v konečnom dôsledku najrozhodujúcejšie – že existuje posledný dôvod, pre ktorý sa oplatí žiť, a tým je Boh a jeho nekonečná láska“ (porov. Heiligenkreuz, 9. septembra 2007). Viera prejavujúca sa láskou je skutočným liekom na nihilistickú mentalitu, ktorá má

v dnešných časoch vo svete čoraz väčší vplyv.

Kiež nás na pozemskej púti sprevádza Panna Mária, Matka vteleného Slova. Prosme ju, aby bola pomocou všetkým kresťanom, aby ich svedectvo vždy vyrastalo z pevnej a vytrvalej viery.“ -Is-/ snímka RV

Blahorečenie Antonia Rosminiho, apoštola „intelektuálnej lásky“

Vatikán (18. novembra, RV) – Po modlitbe Anjel Pána, Svätý Otec vyzdvihol životné poslanie, blahorečeného Antonia Rosminiho, keď zdôraznil jeho úsilie o „intelektuálnu lásku“: „Dnes poobede bude v Novare blahorečený v Boží služobník Antonio Rosmini, veľká kňazská postava vo svete kultúry, poháňaná vrúcnu láskou k Bohu a k Cirkvi. Je známy svedectvom lásky vo všetkých jej dimenziách a na vysokom stupni, avšak to, čo ho urobil najviac známym, bolo jeho veľkorysé úsilie o tzv. „intelektuálnu lásku“, totiž o zmierenie viery s rozumom. Kiež jeho príklad pomôže Cirkvi, osobitne cirkevným komunitám v Taliansku, rásť vo vedomí, že svetlo ľudského rozumu a svetlo milosti, ak kráčajú spolu, stávajú sa prameňom požehnania pre ľudskú osobu ako aj pre celú spoločnosť.“ -Is-

Noví členovia Pápežskej rady pre dialóg medzi náboženstvami

Vatikán (20. novembra, RV) – Pápež Benedikt XVI. v utorok vymenoval piatich nových členov Pápežskej rady pre dialóg medzi náboženstvami. Stali sa nimi prefekt Kongregácie pre východné cirkvi Mons. Leonardo Sandri; predseda Pápežskej rady pre kultúru Mons. Gianfranco Ravasi; biskup Vasai Mons. Thomas Dabre; pomocný biskup Kwangju Mons. Hyginus Kim Hee-joong a pomocný biskup Melbourne Mons. Christopher Charles Prowse. -dj-

Generálna audiencia Benedikta XVI. Afrahat „Múdry“

Drahí bratia a sestry,

pri našom putovaní svetom cirkevných otcov by som vás dnes chcel zaviesť do miest, ktoré sú v našom svete viery málo známe, na územia, kde prekvitajú miestne cirkvi semitského jazyka, ešte neovplyvnené gréckym myslením. Tieto cirkvi sa v 4. storočí rozvíjali na Blízkom východe, od Svätej zeme po Libanon a Mezopotámiu. V tomto storočí, ktoré bolo obdobím formácie na cirkevnej i literárnej úrovni, tieto spoločenstvá nadobudli pôvodný asketicko-mnišsky charakter, ktorý nepodľahol vplyvu egyptského mnišstva. Sýrske komunity zo 4. storočia predstavujú semitský svet, z ktorého vyšla samotná Biblia, a sú výrazom kresťanstva, ktorého teologické vyjadrovanie sa ešte nedostalo do kontaktu s rozličnými kultúrnymi prúdmi, ale žilo vo vlastných myšlienkových formách. Pri rozvoji teologického a duchovného myslenia týchto cirkví zohrávali životne dôležitú úlohu rôzne formy asketizmu v pustovníckom živote (eremiti na púšti, v jaskyniach, zamurovaní alebo na stĺpoch) a mnišstvo vo forme komunitného života.

Tento svet by som chcel predstaviť prostredníctvom veľkej postavy Afrahata, známeho aj pod prezývkou Múdry, jednej z najvýznamnejších a zároveň najzáhadnejších osobností sýrskeho kresťanstva 4. storočia.

Afrahat žil v prvej polovici 4. storočia a pochádzal z regiónu Ninive - Mossul v súčasnom Iraku. O jeho živote sa zachovalo len málo správ. Mal však úzke vzťahy s asketicko-mnišskými kruhmi sýrskej cirkvi, o ktorej sa zmienil vo svojom diele a venoval jej časť svojich úvah. Podľa niektorých zdrojov bol dokonca predstaveným kláštora a azda bol aj vysvätený za biskupa. Napísal 23 príhovorov, známych pod názvom Výklady či Príhovory, v ktorých rozobral rôzne témy kresťanského života - vieru, lásku, pôst, pokoru, modlitbu, asketický život a tiež vzťah medzi židovstvom a kresťanstvom, medzi Starým a Novým zákonom. Písal jednoduchým štýlom, s použitím krátkych viet a často kontrastných prirovnaní. Ide však o ucelený výklad s dobre zostaveným členením na rôzne rozoberané témy.

Afrahat pochádzal z cirkevného spoločenstva, ktoré sa nachádzalo na hranici medzi židovstvom a kresťanstvom. Toto spoločenstvo bolo úzko napojené na materskú cirkev v Jeruzaleme a jeho biskupi boli tradične volení spomedzi takzvaných „príbuzných“ Jakuba, „Pánovho brata“ (porov. Mk 6, 3): boli to teda osoby pokrve i vierou spojené s jeruzalemskou cirkvou. Afrahatovým jazykom bola sýrčina, teda semitský jazyk, podobne ako hebrejčina Starého zákona a aramejčina, ktorou ho-

voril Ježiš. Cirkevná komunita, do ktorej Afrahat patril a v ktorej žil, sa snažila vytrvať vo vernosti židovsko-kresťanskej tradícii, lebo sa cítila jej dcérou. Preto udržiavala úzky kontakt so židovským svetom a s jeho posvätnými knihami. Afrahat sa príznačne nazýva „učeníkom Svätého písma“ Starého a Nového zákona (Výklad 22, 26), ktoré považoval za jediný zdroj inšpirácie, a tak často sa ním zaoberal, že sa stalo ústrednou témou jeho úvah.

Afrahat vo svojich Výkladoch rozvíjal rozličné témy. Verný sýrskej tradícii často predstavuje spásu uskutočnenú Kristom ako uzdravenie a Krista samotného ako lekára. Hriech zasa vidí ako ranu, ktorú môže uzdraviť len pokánie: „Človek, ktorý bol zranený v boji,“ hovorí Afrahat, „sa nehanbí zveriť sa do rúk múdreho lekára...; tak isto ten, kto bol zranený satanom, sa nesmie hanbiť uznať svoju vinu, vzdialiť sa od nej a žiadať si liek pokánia“ (Výklad 7, 3). Ďalším dôležitým aspektom Afrahatovho diela je jeho učenie o modlitbe, osobitne o Kristovi ako učiteľovi modlitby. Kresťan sa modlí podľa Ježišovho učenia a jeho príkladu: „Náš Pán nás učil takto sa modliť, keď hovoril: ‚Vojdi do svojej izby, zatvor za sebou dvere a modli sa k svojmu Otcovi, ktorý je v skrytosti. A tvoj Otec ťa odmení, lebo on vidí aj v skrytosti‘ (Mt 6, 6). Tým nám náš Spasiteľ chce ukázať, že Boh pozná naše túžby i myšlienky srdca“ (Výklad 4, 10).

Podľa Afrahata sa kresťanský život sústreďuje na nasledovanie Krista, pričom je treba vziať na seba jeho jarmo a nasledovať ho na ceste evanjelia. Jednou z cností, ktoré sú pre Kristovho učeníka najpotrebnejšie, je pokora. Pokora nie je len nejakou druhoradou črtou duchovnej cesty kresťana: prirodzenosť človeka je nízka a len Boh ju pozdvihuje do svojej slávy. Pokora, ako poznamenáva Afrahat, nie je negatívnou hodnotou: „Ak je koreň človeka zasadený v zemi, jeho plody vystupujú k Pánovi na výsosti“ (Výklad 9, 14). Ak kresťan ostane pokorný v pozemskej skutočnosti, v ktorej žije, môže nadviazať vzťah s Pánom: „Pokorný je ponížený, no jeho srdce sa povznáša k znamenitým výšinám. Jeho telesné oči hľadajú na zem a oči jeho mysle k znamenitým výšinám“ (Výklad 9, 2).

Predstava, ktorú má Afrahat o človeku a jeho telesnej skutočnosti, je veľmi pozitívna: ľudské telo, ktoré je ponížené podľa Kristovho vzoru, je povolane ku kráse, radosti a svetlu: „Boh sa približuje k človeku, ktorého miluje, a je spravodlivé milovať pokoru a zotrvať v stave pokory. Pokorní sú jednoduchí, trpezliví, milovaní, celiství, priami, zbehlí v konaní dobra, rozvážni, pokojní, múdri, vyrovnaní, mierumilovní, milosrdní, pripravení obrátiť sa, dobroprajní, hlbokí, vyvážení, krásni

a žiaduci“ (Výklad 9, 14). Afrahat často predstavuje kresťanský život v zjavne asketickom a duchovnom rozmere: jeho základom, podstatou, je viera; ona robí z človeka chrám, kde prebýva sám Kristus. Viera teda umožňuje úprimnú lásku, ktorá sa prejavuje v láske k Bohu a k blížnemu. Ďalším dôležitým aspektom je podľa Afrahata pôst, ktorý chápe v širšom zmysle slova. Hovorí o pôste od jedla ako o nevyhnutnej praxi na dosiahnutie milosrdnosti a čistoty, o pôste zdržanlivosti kvôli svätosti, o pôste od prázdnych a ošklivých slov, o pôste od hnevu, o pôste od vlastnenia dobier kvôli službe, o pôste od spánku kvôli bdeniu pri modlitbe.

Drahí bratia a sestry, vráťme sa na záver k Afrahatovmu učeniu o modlitbe. Podľa tohto starovekého mudrca sa modlitba uskutočňuje, keď Kristus prebýva v srdci kresťana a pozýva ho dôsledne sa usilovať o lásku k blížnemu. Preto píše:

„Posilňuj zlomených, navštevuj chorých, ponáhľaj sa k chudobným: toto je modlitba.

Modlitba je dobrá a jej diela sú pekné.

Modlitba je prijatá, keď dáva silu blížnemu.

Modlitba je vypočutá, keď sa v nej nachádza aj odpustenie za urážky.

Modlitba je silná, keď je plná Božej moci“ (Výklad 4, 14 -16).

Týmto slovami nás Afrahat vyzýva na modlitbu, ktorá sa stáva kresťanským životom, životom uskutočneným, preniknutým vierou a otvorenosťou voči Bohu, a tým aj láskou k blížnemu.

Preložila Mária Spišiaková

Súčasný kardinálsky zbor

Vatikán (23. novembra, RV) – K 21. novembru 2007 mal kardinálsky zbor 178 členov. Z toho je 103 voličov a 75 nevoličov. Od soboty 24. novembra sa k tým, ktorí môžu voliť v prípadnom konkláve pridá 18 nových kardinálov a celkový počet voličov dosiahne číslo 121. Keďže však práve v ten istý deň, teda 24. novembra, kardinál Angelo Sodano dosiahne 80 rokov života, čo znamená, že už nebude môcť voliť, celkový počet kardinálov voličov od 25. novembra 2007 bude 120. -Is-

Štruktúra kardinálskeho zboru k 21. novembru 2007:

Všetci kardináli	Voliči	Nevoliči	
	178	103	75
Afrika	16	7	9
Severná Amerika	18	14	4
Latinská Amerika	30	18	12
Ázia	19	11	8
Európa	91	51	40
Oceánia	4	2	2

Benedikt XVI. prosí o pomoc pre Bangladéš

Vatikán (18. novembra, RV) – Po modlitbe Anjel Pána sa Svätý Otec obrátil na veriacich s výzvou o pomoc pre Bangladéš: „V uplynulých dňoch postihol južný Bangladéš ničivý cyklón, ktorý zapríčinil mnohé obete na ľudských životoch a spôsobil veľké škody. Vyjadrujem hlbokú sústrasť rodinám obetí a celému národu, mne tak drahému. Zároveň vyzývam k medzinárodnej solidarite, ktorá už začala, aby čelila bezprostredným potrebám postihnutých oblastí. Kiežby sme mohli využiť všetky naše možnosti a pomôcť týmto našim bratom a sestram v ich ťažkej skúške.“ -Is-

Benedikt XVI. podporuje Konvenciu o zákaze používania nášľapných mín

Vatikán (18. novembra, RV) – K zhromaždeným veriacim na Námestí sv. Petra sa okrem iného, Svätý Otec, dnes prihovril aj týmto slovami: „Dnes sa v Jordánsku začína 8. zhromaždenie štátov, ktoré podpísali Konvenciu o zákaze používania, uskladňovania, výroby a premiestňovania nášľapných mín. Svätá stolica je jedným z prvých iniciátorov tejto Konvencie, ktorá začala už pre 10 rokmi. Rád by som zo srdca vyjadril prianie a povzbudenie, aby konferencia dosiahla pozitívne výsledky, žeby sa skončilo s týmito zbraňami, ktoré zapríčiňujú obete na mnohých ľudských životoch, medzi ktorými je veľa detí.“ -Is-

Svätá stolica k bankskému nešťastiu na Ukrajine

Vatikán (20. novembra, RV) – Vatikánsky štátny sekretár kardinál Tarcisio Bertone zaslal v mene Svätého Otca sústrastný telegram apoštolskému nunciovi na Ukrajine Mons. Ivanovi Jurkovičovi a prezidentovi republiky Viktorovi Jučšenkovi. Dôvodom je nedel'né bankské nešťastie v Donecku, pri ktorom prišlo o život niekoľko desiatok ľudí. V bani Zasiad'ko v hĺbke 1250 metrov je stále uväznených 30 baníkov a podľa odborárov je veľmi nepravdepodobné, že medzi nezvestnými je ešte niekto živý. Pápež Benedikt XVI. vyjadruje hlboký smútok nad tragédiou a sústrasť príbuzným obetí, vládny autoritám, aj celému národu a uisťuje o svojich modlitbách za zosnulých, aj za všetkých trpiacich. -dj-

Benedikt XVI. sa stretol s generálnymi predstavenými misijných spoločností apoštolského života

Vatikán (16. novembra, RV) – Svätý Otec v piatok prijal na audiencii účastníkov stretnutia generálnych predstavených misijných spoločností apoštolského života, ktoré organizuje Kongregácia pre evanjelizáciu národov. V príhovore vyjadril vďaku členom týchto spoločností za oddanosť poslaniu Cirkvi a pripomenul, že „dnes, rovnako ako v minulosti, misionári opúšťajú svoje rodiny a domovy, často za cenu veľkých obetí, aby ohlasovali Kristovu dobrú zvesť a slúžili mu vo svojich bratoch a sestrách. Mnohí z nich hrdinsky potvrdili túto oddanosť vlastnou krvou a tak prispeli k šíreniu Cirkvi v ďalekých krajinách.“ Benedikt XVI. generálnym predstaveným pripomenul slová z Evanjelia podľa Matúša o tom, že žatva je veľká a povzbudil ich, aby verne nasledovali stopy svojich zakladateľov s apoštolskou horlivosťou a s presvedčením o sile a prítomnosti Krista v ich práci. _____ -dj-

Svätý Otec sa prihovril biskupom z Kene

Vatikán (19. novembra, RV) – Svätý Otec v pondelok prijal na audiencii biskupov z Kene v rámci ich úradnej návštevy Ad Limina Apostolorum. Vo svojom príhovore poukázal na živosť, ktorou tamojší veriaci dávajú najavo svoje náboženské cítenie, vytvárajúc tak nový rozmer pestrosti kresťanskej kultúry. Zároveň zdôraznil potrebu, aby biskupi úzko spolupracovali na záležitostiach, týkajúcich sa cirkevného a spoločenského diania a pripomenul im, že ich poslanie má korene v pôsobení Dvanástich apoštoloch, povolaných Kristom, aby ohlasovali evanjelium a boli učeníkmi pre všetky národy. „Vyzývam vás k bratskej vzájomnej spolupráci v duchu spoločenstva Ježišových učeníkov, zjednotených láskou k nemu a evanjeliou zvesťou, ktorú šírite. Každý z vás prispieva svojím dielom k hlasu Cirkvi vo vašej krajine, je však dôležité, aby to bol hlas jednotný, prehĺbený a posilnený rôznymi darmi, ktoré máte,“ povzbudil Svätý Otec biskupov.

Hovoril aj o inštitúcii manželstva a rodiny, ktorú má africký ľud vo veľkej úcte. Stále však musí čeliť nástrahám, ako sú promiskuita, polygamia a šírenie sexuálne prenosných ochorení, ktoré ju priamo ohrozujú. „Z tohto dôvodu,“ zdôraznil pápež, „je dôležité pomáhať rodičom vo výchove detí ku kres-

ťanskému manželstvu, uzavretému ako nerozlučiteľný zväzok medzi mužom a ženou.“ V tejto súvislosti poukázal na nebezpečenstvo v podobe potratových kampaní a upozornil na to, že toto priame ničenie ľudského života nemôže byť za žiadnych okolností ospravedlnené. Biskupov vyzval, aby túto osvetu šírili medzi veriacimi.

V závere svojho príhovoru Benedikt XVI. spomenul, že Cirkev v Keni je známa svojím prínosom k formácii generácií mladých ľudí, pokiaľ ide o etické princípy a otvorenosť voči pokojnému a úctivému dialógu s príslušníkmi iných sociálnych a náboženských skupín. „V čase, keď sa sekularizmus a relativizmus dostávajú cez prostriedky spoločenskej komunikácie k ľuďom, je esenciálne, aby ste pokračovali v podpore katolíckej identity v školách, univerzitách a seminároch... Pre spoločnosť sú potrební katolíci, ktorí poznajú a žijú sociálnu náuku Cirkvi,“ uzavrel svoj príhovor k biskupom z Kene Svätý Otec. _____ -dj-

Benedikt XVI. účastníkom konferencie o pastoračnej starostlivosti o starých a chorých

Vatikán (17. novembra, RV) – Pápež Benedikt XVI. dnes prijal na audiencii účastníkov XXII. medzinárodnej konferencie Pápežskej rady pre apoštolát zdravotníkov, ktorí v týchto dňoch diskutujú o pastoračnej starostlivosti o starých a chorých. Vo svojom príhovore uviedol, staroba je poslednou etapou našej pozemskej púte, ktorá má rozličné fázy a každá z nich má svoje svetlá i svoje tieň: „Človek si kladie otázku, či má zmysel ľudská existencia, ktorá prechádza ťažkými stavmi, súvisiacimi so starobou a chorobou. Prečo pokračovať v obrane života a neprijať eutanáziu ako oslobodenie, keď sa choroba stáva takmer nezvládnuteľnou?“

Benedikt XVI. poukázal na to, že tieto otázky musí brať do úvahy každý, kto sprevádza chorých starých ľudí. Súčasná mentalita má tendenciu odsúvať na okraj trpiacich bratov a sestry, akoby boli iba „záťažou“ a „problémom“ pre spoločnosť. V boji proti týmto predsudkom môže podľa jeho slov výrazne pomôcť správne zameraná pastoračná starostlivosť: „V najťažších chvíľach by mal byť chorý človek v jej rámci povzbudený hľadať silu vo svojom ťažkom údele prostredníctvom modlitby a sviatostí. Byť obklopený bratmi vo viere, ktorí sú ochotní počúvať a zdieľať s ním jeho pocity. Toto,“ zdôraznil Svätý Otec, „je skutočným zmyslom pastoračnej starostlivosti o starých ľuďoch, zvlášť o tých, ktorí sú chorí.“ _____ -dj-

Benedikt XVI. sa stretol s predstaviteľmi Organizácie pre výživu a poľnohospodárstvo

Vatikán (22. novembra, RV) – Svätý Otec vo štvrtok prijal na audiencii účastníkov 34. zasadnutia Generálnej konferencie Organizácie pre výživu a poľnohospodárstvo OSN (FAO). Vo svojom príhovore zdôraznil, že Svätá stolica sa vždy živo zaujíma o úsilie, vedúce k oslobodeniu ľudskej rodiny od hladu a podvýživy. Poukázal na to, že vyriešenie týchto problémov si vyžaduje nielen mimoriadnu oddanosť veci a vysoko špecializované technické znalosti, ale predovšetkým pravého ducha spolupráce, zjednocujúceho všetkých mužov a ženy dobrej vôle:

„Tento ušľachtilý cieľ povoláva k neochvejnému uznaniu dôstojnosti ľudskej bytosti v každej fáze života. Všetky formy diskriminácie, a zvlášť tie, ktoré hatia poľnohospodársky rozvoj, musia byť odmietnuté, pretože sú narušením základného práva každého človeka „nebyť hladný“. Toto presvedčenie si v podstate vyžaduje samotná povaha vašej práce v mene spoločného blaha ľudstva, ako to výstižne vyjadruje vaše motto „fiat panis“ – slová, nachádzajúce sa aj v srdci evanjelia, ktoré je Cirkev povolána ohlasovať.“

Prekážky v náprave situácie, týkajúcej sa hladu a podvýživy, môžu podľa slov Svätého Otca odrádzať, veľa však závisí od toho, ako sa k nim zodpovední postaví. Ozbrojené konflikty, choroby, nepriaznivé podmienky životného prostredia a masívna nútená migrácia ľudí – všetky tieto prekážky by mali slúžiť ako motivácia k zdvojnásobeniu úsilia, aby „každý človek dostal svoj každodenný chlieb“. Benedikt XVI. ďalej poukázal na to, že Organizácia pre výživu a poľnohospodárstvo zohráva esenciálnu úlohu pri zmiernovaní svetového hladu a ocenil jej úsilie v tejto oblasti. I to, že neustále pripomína medzinárodnému spoločenstvu naliehajú potrebu zaktualizovať metódy a vyvíjať stratégie s ohľadom na výzvy súčasnosti. Svätý Otec pripomenul, že technický pokrok, aj keď je nesporne dôležitý, neznamená všetko: „Musí byť umiestnený do širšieho kontextu integrálneho dobra ľudskej osoby. Musí neustále čerpať výživu so spoločného dedičstva hodnôt, ktoré môžu inšpirovať konkrétne iniciatívy, zamerané na rovnoprajnejšie rozdeľovanie duchovných a materiálnych dober,“ dodal Benedikt XVI.

-dj-

Kongres o misijných aktivitách detí

Chorvátsko (21. novembra, RV/Zenit) – V chorvátskom Dubrovniku sa v uplynulých dňoch konal 6. misijný kongres krajín z oblasti Stredomoria a východ-

nej Európy, zameraný na detské misie. Podujatia tohto druhu sa konajú každé dva roky a snažia sa dať nový impulz misijnej animácii medzi deťmi a dospievajúcimi. Na tohtoročnom kongrese sa hovorilo o tom, že zmysel pre misionárske aktivity by u mladých ľudí mal byť zakorenený už pri výchove k viere v rámci rodiny. Zástupcovia jednotlivých krajín predstavili projekty, ktoré v tejto oblasti pripravujú a hodnotili doterajšie aktivity.

Zaujímavé bolo svedectvo zástupcov z Libanonu, ktorí hovorili o snahe zapojiť do misijných aktivít deti a dospievajúcich rôznych vierovyznaní a o tom, ako toto úsilie pomáha šíriť nádej v krajine, ktorá je ťažko skúšaná.

Účastníci zo Slovenska prezentovali animátorské príručky, zamerané na misijnú činnosť a zdôraznili dôležitosť ich distribúcie v školách, ktoré sú vhodnou pôdou pre oslovenie tých najmladších.

-dj-

Dokument o vzdelávaní v katolíckych školách - spoločnej misii zasvätených osôb a laických veriacich

Vatikán (20. novembra, RV) – V utorok bol vo Vatikáne predstavený dokument Kongregácie pre katolícku výchovu s názvom „Vzdelávanie v katolíckych školách – spoločná misia zasvätených osôb a laických veriacich“, ktorý schválil pápež Benedikt XVI. Pozostáva z troch kapitol – Spoločenstvo vo vzdelávacej misii; Spôsob formácie pre spoločné vzdelávanie; a Spoločenstvo pre otvorenie seba samého voči ostatným. Ako sa uvádza v dokumente, pokiaľ ide o spoluprácu zasvätených osôb a laických veriacich v školách, je potrebné zjednotenie úsilia tak, aby dary jednotlivcov čo najúčinnejšie prispievali k naplneniu poslania Cirkvi. Len tak je možné predstaviť jej jasnejší a kompletnejší obraz, v súvislosti s reagovaním na veľké výzvy súčasnosti: „V tomto kontexte má poslanie katolíckych škôl ako spoločenstiev, formovaných zasvätenými osobami aj laikmi, výnimočný význam a ukazuje bohatstvo, ktoré by malo byť dosiahnuté a zveľaďované. Toto poslanie si vyžaduje od všetkých členov vzdelávacieho spoločenstva uvedomenie si, že majú obrovskú zodpovednosť dať vzdelávaniu a výchove originálnu kresťanskú pečať. Musia byť svedkami Ježiša Krista a predstaviť kresťanský život ako rozhodujúce svetlo a zmysel pre každého,“ uvádza sa v dokumente.

-dj-

Ladislav Hanus sa dostal aj do Ríma

Taliansko (16. novembra, RV) - Pri príležitosti 100. výročia narodenia Ladislava Hanusa, významného slovenského teológa, filozofa, esejistu a žiaka R. Gardiniho, sa vo štvrtok a v piatok v Ríme uskutočnil seminár o živote a diele tohto mysliteľa 20. storočia. Jeho storočnica bola zaradená do kalendára celosvetových kultúrnych výročí UNESCO pre rok 2007. Na Ladislava Hanusa si zaspomínali mnohé osobnosti cirkevného, politického a literárneho života. Nechýbal ani kardinál Jozef Tomko, rektor Kňazského seminára biskupa Jána Vojtaššáka v Spišskom Podhradí Mons. Jozef Jarab a riaditeľ Literárneho informačného centra v Bratislave Alexander Halvoník. Hovorilo sa nielen o teologickom, ale aj o filozofickom kontexte tvorby Ladislava Hanusa, ktorá však bola patrične ocenená až po jeho smrti. Súčasťou podujatia bolo predstavenie kníh o jeho živote a pôsobení.

-mf-/ snímka -lr-

Európski a africkí biskupi v Ghane diskutujú o boji proti novodobému otroctvu

Ghana (17. novembra, RV/Fides) – V Ghane predposledným dňom pokračuje seminár afrických a európskych biskupov o novodobých formách otroctva. Podujatie je novinkou v spolupráci medzi Cirkvami na oboch kontinentoch. Ako uviedol generálny sekretár Rady európskych biskupských konferencií arcibiskup Aldo Giordano, „myšlienka sympózia afrických a európskych biskupov bola v pláne niekoľko rokov“. S prejavom vystúpil aj sekretár Pápežskej rady pre duchovnú starostlivosť o presťahovalcov a cestujúcich Mons. Agostino Marchetto.

Upriamil pozornosť na medzinárodných migrantov, ktorých podľa štatistík v roku 2006 bolo takmer 191 miliónov. 33 miliónov z nich bolo v podmienkach, ktoré si vyžiadali zvýšenú pozornosť zo strany Úradu vysokého

komisára OSN pre utečencov. Práve oni sa mnohokrát stávajú obeťami novodobého otroctva. Mons. Marchetto v tejto súvislosti poukázal na hrozivé čísla – 2,4 milióna ľudí je zneužívaných formou obchodovania s ľuďmi; takmer 10 miliónov je zamestnaných v nútených prácach a 1,4 milióna je obeťami prostitúcie.

V tejto súvislosti zdôraznil, že takéto konanie je v jasnom rozpore s Deklaráciou ľudských práv a zdôraznil potrebu bojovať proti tejto otvorenej rane spoločnosti. Arcibiskup zároveň poukázal na to, že Cirkev vždy stála a stojí na strane tých, ktorí sú slabí a nedokážu sa brániť. Spomenul iniciatívy, ktoré na tejto pôde vyvíja, predovšetkým pokiaľ ide o rôzne dokumenty pápežov, dikastérií Svätej stolice a pôsobenie rôznych náboženských organizácií a inštitúcií.

Africkí a európski biskupi vydali výzvu „venovať zvýšenú pozornosť novým formám otroctva, ktoré sú možno ešte horšie, než dávny obchod s otrokmi“. V záverečnom komuniké sa uvádza, že „novodobé otroctvo v podobe obchodovania s ľuďmi, nútenej práce, výcviku detských vojakov, prostitúcie a podobne, je v prvom rade dôsledkom enormných ekonomických rozdielov medzi chudobnými a bohatými krajinami a medzi boháčmi a chudobnými v každej spoločnosti“. Biskupi sa zhodli na tom, že na prekonanie tejto priepasti je potrebné dosiahnutie nového medzinárodného ekonomického poriadku, ktorý by zaručil rovnoprávnejšiu distribúciu svetových zdrojov. Ďalšie stretnutie biskupov oboch kontinentov je naplánované v novembri 2008 v anglickom Liverpoole. -dj-

Európsky parlament odsudzuje prenasledovanie kresťanov

Francúzsko (22. novembra, RV/Zenit) – Európsky parlament sa pripája k hlasu cirkevných predstaviteľov, ktorí odsudzujú prenasledovanie kresťanov v niektorých štátoch. Rezolúciou, ktorá bola schválená 15. novembra, parlament žiada vlády, aby ochraňovali práva všetkých občanov a bojovali proti skutkom diskriminácie a intolerancie. Zároveň prisľúbil, že pomoc pre jednotlivé krajiny, bude závisieť na podmienkach rešpektu voči náboženskej slobode.

Ako uviedol viceprezident Európskeho parlamentu Mario Mauro, „prenasledovanie kresťanov vo svete je jednou z najdrastickejších súčasných výziev, pokiaľ ide o dôstojnosť človeka“ a dodal, že „sloboda vierovyznania je testom na zistenie, či existuje rešpekt voči akémukoľvek druhu slobody a voči ľudským právam“. Rezolúcia parlamentu je reakciou na konkrétne prípady zastráňovania, únosov a zabíjania v Iraku, útoky na kresťanské kostoly, zabitie protestantského biskupa, bombový útok v pakistanskej škole, vraždu profesora z kresťanskej knižnice v Gaze a mnohé ďalšie. -dj-

Úloha náboženstva v diplomacii

USA (17. novembra, RV/CNS) – Vo svete rastúceho náboženského extrémizmu, môže diplomacia, založená na viere, ponúknuť účinnú cestu k dialógu a riešeniu medzinárodných problémov, tvrdí Douglas Johnston, prezident a zakladateľ Medzinárodného centra pre vieru a diplomaciu. Podľa neho je problémom pre mnohých diplomatov, vrátane tých v USA fakt, že náboženstvo je pre nich „trochu neprebádanou oblasťou“. „Naši diplomati zvyčajne nemajú prax v chápaní, akým významným faktorom v diplomacii môže byť. Niekedy sa ako dôvod uvádza oddelenie Cirkvi od štátu, ale skutočnosťou je to, že si jednoducho nerobíme ‘domáce úlohy’. Keď sa pozrieme na úlohu USA v Iraku, je absolútne jasné, že nie sme schopní vysporiadať sa s náboženskými odlišnosťami v nepriateľskom prostredí,“ dodáva Douglas Johnston. -mf-

Súčasný stav chudoby v USA je „morálnou krízou“

USA (17. novembra, RV/CNS) – Katolícke charitatívne inštitúcie v USA poskytovali uplynulý rok svoje služby každému desiatemu obyvateľovi krajiny. Hoci sú na svoje aktivity skutočne hrdé, rady by videli, že počet týchto ľudí klesá. Zároveň však pripúšťajú, že sa tak nestane, pokiaľ federálna vláda neurobí zásadné kroky na pomoc chudobným.

„Federálna vláda musí urobiť opatrenia,“ pretože „takto nemôžeme pokračovať s pomocou v tejto oblasti,“ uviedol páter Larry Snyder, predseda Združenia katolíckych charít USA, počas tlačovej konferencie 15. novembra vo Washingtone, pri príležitosti zverejnenia správy s názvom „Chudoba v Amerike – čo sa skrýva za číslami“. To, o čom dokument hovorí, je podľa jeho slov „pôsobivé, ale alarmujúce.“ Súčasný stav chudoby v krajine opísal ako „nepriateľný“ a „morálnu krízu.“ Správa, ktorej základom je prieskum pôsobenia miestnych charitatívnych inštitúcií z roku 2006, poskytuje prehľad druhov služieb, ktoré poskytujú, ako aj počty ich adresátov. -mf-

Schválenie rezolúcie o moratóriu na trest smrti je víťazstvom života

USA (19. novembra, RV/Fides) – „Historický krok smerom k svetu bez trestu smrti“ – tak znie reakcia Komunity sv. Egídia na prijatie Rezolúcie o moratóriu na trest

smrti Generálnym zhromaždením OSN začiatkom novembra. Ako uviedol hovorca komunity a koordinátor celosvetovej kampane za všeobecné moratórium Mario Marazziti, „toto je rozhodujúci prínos k urýchleniu procesu, v rámci ktorého od roku 1990 päťdesiat krajín odmietlo používanie trestu smrti a mnoho ďalších štátov ho výrazne obmedzilo. Dôvodom je vzrastajúca úcta voči ľudskému životu a množiace sa pochybnosti o účinnosti tohto konečného trestu a jeho správneho uplatňovania dokonca aj v krajinách, ktoré majú najvyspelejšie súdne systémy. Toto je víťazstvo života, obrany ľudskej dôstojnosti a ľudských práv.“

Komunita sv. Egídia je známa svojimi aktivitami v tejto oblasti a jej hovorca pripúšťa, že jej úsilie mnohokrát naráža na odpor ľudí, ktorí ho považujú za neoprávnený zásah do národných záležitostí jednotlivých štátov. Päť miliónov podpisov, vzbieraných v 153 krajinách, ako vytvorenie silného medzináboženského a medzikultúrneho prúdu, však presvedčilo vedenie Generálneho zhromaždenia o univerzálnej a nadnárodnej povahe textu rezolúcie. Ako uviedol Marazziti, „jej schválenie predstavuje víťazstvo súhry medzi rôznymi kultúrami, vládami a mimovládnyimi organizáciami. Víťazstvo, ktoré nikoho neponižuje a otvára pre svet cestu k pokoju.“ -dj-

Svätá stolica o odstraňovaní následkov katastrof

USA (21. novembra, RV/Zenit) – Svätá stolica vyzýva OSN, aby pomohla s koordináciou humanitárnych programov pri odstraňovaní následkov katastrof, ako bol cyklón, ktorý sa nedávno prehnal južnou časťou Bangladeša. Výzvu predniesol tento týždeň v New Yorku stály pozorovateľ Vatikánu pri OSN arcibiskup Celestino Migliore. Vysoký počet prírodných katastrof je podľa jeho slov v poslednom období sprevádzaný nemalým množstvom tých, ktoré spôsobil človek: „Ozbrojené konflikty zničili spoločnosti na mnohých miestach, vzali životy, zruinovali ekonomiku, zastavili rozvoj a narušili úsilie udržať mier.“

V súvislosti s následkami arcibiskup zdôraznil dôležitosť toho, aby sa všetky zainteresované strany „podriadili pravidlám a princípom medzinárodného humanitárneho práva, vzťahujúceho sa na ochranu humanitárneho personálu a jeho neobmedzený prístup k všetkým ľuďom, ktorí potrebujú pomoc.“ Krajiny môžu úspešne znížiť dlhodobé náklady a následky katastrof s pomocou narastajúcich vedomostí a schopností miestnych humanitárnych organizácií a podľa stáleho pozorovateľa Svätej stolice je povinnosťou štátov podporovať a ochraňovať tieto inštitúcie. OSN ako nadnárodná organizácia by mala podporovať ich vzájomnú spoluprácu a pomáhať im, s rešpektom voči ich odlišnostiam, rôznym cieľom a princípom ich fungovania. -dj-

Na cirkevných školách vo svete stúpa počet učiteľov laikov

Vatikán (22. novembra, RV/CNS) – Tento týždeň Kongregácia pre katolícku výchovu zverejnila dokument „Vzdelávanie v katolíckych školách – spoločná misia zasvätených osôb a laikových veriach“. Podľa informácií, zverejnených na tlačovej konferencii, laickí učitelia tvoria prevažnú väčšinu (najmenej 80%) z 3,5 milióna učiteľov, pracujúcich v 250 000 cirkevných školách na celom svete. Za uplynulé polstoročie ide o veľkú zmenu, čo naznačujú napríklad údaje z USA, kde percento učiteľov laikov stúplo zo 14% v roku 1950 na viac ako 95% v súčasnosti. Podobne je na tom aj Austrália, Francúzsko, Španielsko, či Hongkong. -dj-

Prvé odhady škôd v Bangladéži, ktorý postihol cyklón

Bangladéž (19. novembra, RV/Asianews) – Štyri dni po tom, čo sa cyklón Sidr prehnal južným Bangladéšom, dosahujú ľudské a ekonomické straty katastrofálne rozmery. Niektoré oblasti sú záchranným tímom stále neprístupné. Obete na životoch, ktoré zatiaľ dosiahli počet 2750, sú odhadované na 10-tisíc. V niektorých regiónoch bolo zničených až 95% úrody ryže a farmy a dobytok boli doslova zmyté z povrchu zeme. Vysoké je aj riziko vzniku epidémií, chýba potrava, pitná voda, stany a lieky. Odhad ekonomických škôd je zatiaľ veľmi približný, vláda v Dháke vydá konkrétnu správu na budúci týždeň. Pápežský inštitút pre zahraničné misie vyhlásil zbierku na nápravu škôd. Podrobnosti o možnostiach darovania nájdete na internetovej stránke www.pimemilano.com.

Caritas Internationalis pomáha odstraňovať následky prírodnej katastrofy v Bangladéži

Pitná voda, potrava a materiál na prístrešky – toto sú podľa organizácie Caritas Internationalis najakútnejšie potreby ľudí v južnom Bangladéši. Pracovníci Caritas pomáhajú odstraňovať škody, na mnohé miesta sa však stále nie je možné dostať. Rybárske komunity a nádenníci, ktorí zvyčajne žijú z ruky do úst, stratili zdroje príjmu a tisíce ľudí sú príliš chudobné na to, aby mali zásoby potravy.“

Dar Konferencie biskupov Talianska

Konferencia biskupov Talianska sa rozhodla darovať Bangladéžu 2 milióny eur. Biskupi zároveň požívajú

katolíckych veriach, aby sa modlili za obeť prírodnej katastrofy a podporili iniciatívy solidarity, ktoré by mohli zmierniť utrpenie obyvateľov krajiny. Peniaze budú použité v súlade s rozhodnutím špeciálneho výboru pre charitatívne zásahy v rozvojových krajinách, podporujúceho cirkevné programy pomoci v úzkej spolupráci s charitatívnymi inštitúciami v bangladéžskych diecézach. -dj-

Americkí biskupi vyzývajú k modlitbám za mierové rozhovory

USA (22. novembra, RV/CNS) – Katolíci boli vyzvaní k modlitbe za mier na Strednom Východe v rámci duchovnej predprípravy na medzinárodnú mierovú konferenciu v Annapolise, ktorá sa začne 27. novembra. Na toto stretnutie boli pozvaní lídri z viac ako 40 krajín, ďalej nadnárodné organizácie, ako napríklad Európska únia, ako aj finančné a iné inštitúcie. Biely dom pozval aj zástupcov z Vatikánu. Chicagský kardinál Francis E. George, predseda Konferencie biskupov USA, adresoval list všetkým americkým biskupom, v ktorom ich prosil, aby vyzvali svojich veriach k modlitbe predovšetkým počas poslednej nedele pred mierovou konferenciou. Počas každoročného jesenného stretnutia biskupov v Baltimore v dňoch 12.-15. novembra, kardinál Theodore E. McCarrick, emeritný arcibiskup Washingtonu, sa taktiež prihovril za modlitby za mier. Vo svojom liste, kardinál George vyhlásil, že výzva k modlitbe „má výnimočnú aktuálnosť počas tohto týždňa, napriek tomu, že cesta k mieru bude určite dlhá a bude pokračovať aj po mierovej konferencii.“ -mf-

V USA bojujú proti potratom ružencom

USA (21. novembra, RV/CNS) – Arcibiskup Joseph E. Kurtz z Louisvillu sa 10. novembra, kľáčiac na chodníku pred E.M.W. ženským centrom v Louisville, modlil ruženec spolu s tristo priaznivcami kampane za ochranu života z Kentucky a Indiany. Touto iniciatívou chcel apelovať na ženy, aby potratmi neničili životy nenarodených detí. „Prišiel som s modlitbou, s pravdou a súcitom, aby som sa pripojil k ostatným, ktorí prechovávajú hlbokú úctu voči ľudskému životu a ktorí to chceli vyjadriť podobným spôsobom“. Arcibiskup Kurtz je členom Výboru pre aktivity na ochranu života pri Konferencii katolíckych biskupov USA. -mf-

Biskup Tomáš Galis ocenil prácu komisie pre prípravu pastoračného plánu

Dňa 19. novembra sa pod vedením Mons. Tomáša Galisa uskutočnilo zasadanie komisie pre pastoračný plán ad hoc. Táto komisia bola ustanovená na 55. plenárnom zasadnutí 3.- 4. októbra 2006, kedy bola zároveň schválená koncepcia nového Pastoračného a evanjelizačného plánu Katolíckej cirkvi na Slovensku pre roky 2007-2013. Komisia predložila návrh tohto plánu na 58. plenárnom zasadnutí Konferencie biskupov Slovenska (9. – 10. októbra 2007), kedy bol tento významný dokument Katolíckej cirkvi na Slovensku po zapracovaní pripomienok a návrhov schválený. Biskup Galis poďakoval členom komisie za tvorivú a obetavú prácu, za ich úsilie a čas, ktorý boli ochotní venovať príprave pastoračného plánu popri iných povinnostiach. Zasadania sa zúčastnil aj výkonný tajomník KBS Cyril Jančíšin, ktorý ocenil pracovné a tvorivé nasadenie členov komisie a povzbudil všetkých k úzkej spolupráci s jednotlivými radami Konferencie biskupov Slovenska, ktoré budú za realizáciu plánu zodpovedné. Účastníci stretnutia sa zaoberali ďalej prípravou konferencie o pastoračnom pláne, ktorá by mala naštartovať jeho realizáciu a priblížiť vízie, priority a projekty pastoračného plánu širokej verejnosti. Pastoračný a evanjelizačný plán Katolíckej cirkvi na Slovensku pre roky 2007-2013 bude prezentovaný na tlačovej konferencii začiatkom decembra 2007.

Katarína Hulmanová

Biskup Rudolf Baláž prijal zástupcu generálneho predstaveného palotínov

Páter Zenon Hanas SAC, zástupca generálneho predstaveného Spoločnosti katolíckeho apoštolátu palotínov, pricestoval z Ríma na generálnu vizitáciu spolupratov pôsobiacich na Slovensku. Súčasťou návštevy bolo prijatie u diecézneho biskupa Banskobystrickej diecézy Rudolfa Baláža dňa 16. novembra, s ktorým zhodnotili spoluprácu a pôsobenie pátrov palotínov v tejto diecéze.

Pátra Zenona Hanasa sprevádzali Dariusz Latuszek SAC a Leonard Lasota SAC. V rámci budúcej spolupráce s diecézou hovorili o rozvíjaní Centra pastoračie povolání, ktoré už dva roky pôsobí v Predajnej. Centrum je zamerané na formáciu mladých ľudí, ktorí prežívajú čas rozlišovania svojho povolania, tak do rodinného ako i do zasväteného života. Všetci pokrste-

ní sú povolaní byť ohlasovatelia evanjelia. „V tomto historickom období Cirkvi je obzvlášť dôležitá činnosť laikov pri šírení evanjelizácie,“ uviedol páter Zenon Hanas. Pre palotínov je kľúčovým slovom spolupráca, ktorá sa zameriava predovšetkým na laikov, ktorým poskytujú formáciu pre ďalšiu evanjelizáciu.

V Delegatúre Provincie Krista Kráľa na Slovensku pôsobia trinásť palotín, z ktorých traja sú Slováci. Rád je rozšírený v 44 krajinách sveta. **Zuzana Juhaniaková**

Vo Vatikáne sa stretli hovorca Svätej stolice a hovorca KBS

V utorok sa vo Vatikáne stretli hovorca Svätej stolice, riaditeľ Vatikánskeho rozhlasu a riaditeľ CTV, p. Federico Lombardi a hovorca KBS, riaditeľ TK KBS a TV LUX, Jozef Kováčik. Témou ich stretnutia bola vzájomná spolupráca, stretnutie hovorcov biskupských konferencií Európy, ktoré sa uskutočnia v roku 2008 v Ríme, ako aj spolupráca TK KBS s Vatikánskym rozhlasom. Novou výzvou je pripravovaný videoservis portálu Vatikánskeho rozhlasu. Obaja partneri sa dohodli na vzájomnej spolupráci práve v oblasti videospravodajstva.

Na spoločnom stretnutí sa hovorca Svätej stolice a zároveň riaditeľ CTV páter Lombardi informoval aj o fungovaní TV NOE a jej vzťahu k TV LUX. **-jk-**

Pohár predsedu KBS putuje vďaka Sabinovčanom do Košickej arcidiecézy

V rámci Týždňa Cirkvi pre mládež sa v sobotu 17. novembra v Prešove konal celoslovenský Halový futbalový turnaj pod záštitou predsedu Rady pre rodinu a mládež pri KBS vľadyku Milana Chautura.

Turnaja sa zúčastnili víťazi diecéznych kôl. Najlepšie si viedla Košická arcidiecéza reprezentovaná chlapcami z farnosti Sabinov. Tí vo finálovom zápase (v riadnom hracom čase skončil 1:1), až po pokutových kopoch zdolali družstvo reprezentujúce Bratislavsko – trnavskú arcidiecézu. Na treťom mieste skončilo mužstvo zastupujúce Nitriansku diecézu.

Víťazný pohár a Putovný pohár predsedu KBS sabinovským majstrom odovzdal Mons. Milan Chatur CSsR, Košický apoštolský exarcha. Ocenil nielen výkony hráčov na palubovke, ale taktiež fanúšikov z farnosti Sabinov, ktorí po celý deň vytvárali pravú futbalovú atmosféru. **Jozef Kozák, kaplán**

Etické sympóziu v Nitre v rámci Týždňa Cirkvi pre mládež

V rámci týždňa aktivít Cirkvi pre mládež sa uskutočnil v Gymnáziu sv. Cyrila a Metoda v Nitre v dňoch 16. a 17. novembra 2007 už 14. ročník študentského etického sympózia pod názvom „Tak ďaleko a predsa blízko“.

V tomto roku organizátori – študenti tretieho ročníka a septimy – vybrali opäť tri témy a pozvali fundovaných hostí. Veľmi aktuálnu a širokú tému Alternatívna medicína predstavila Eva Orbanová z Trnavskej univerzity, zvedavé otázky o anjloch a ich pôsobení na ľudí zodpovedal Dušan Argaláš, ktorý prednáša dogmatiku na Cyrilometodskej bohosloveckej fakulte UK v Bratislave a psychikou mladého človeka a špecifickými poruchami učenia sa zaoberal Ľubomír Čornák z Fakulty sociálnej práce a zdravotníctva UKF v Nitre. Piatok večer patrilo už tradične duchovnému programu. Svätú omšu pre účastníkov sympózia celebraval školský kaplán gymnázia Radoslav Gazdík a Peter Maga, bývalý študent školy. Po svätej omši nasledovala študentská adorácia. O hudobný sprievod sa tentokrát postarali členovia známej gospelovej skupiny Heavens Shore. Na študentskom sympóziu sa zúčastnilo takmer 300 mladých ľudí, súčasných i bývalých študentov gymnázia sv. Cyrila a Metoda v Nitre, ale i zástupcovia iných katolíckych gymnázií z celého Slovenska.

Karol Žák

Za ochranu a pomoc mestu sa modlil aj primátor

TRNAVA - Ani chladné počasie neodradilo v nedeľu zástupy Trnavčanov vzdať vďaka Panny Márie Trnavskej a absolvovať spolu s celebrantom ďakovnej omše, emeritným biskupom Dominikom Tóthom, trasu z Dómu svätého Mikuláša na Trojičné námestie a späť.

Na ďakovnej omši v rámci Trnavskej novény a procesii s uctievaným obrazom Panny Márie Trnavskej zúčastnilo okolo 3 tisíc veriacich a nechýbal medzi nimi tiež primátor mesta Štefan Bošňák aj ďalší zástupcovia radnice. Ako povedal primátor Bošňák, je to veľmi významná udalosť, ktorá sa odohrala pred takmer 300 rokmi. „Myslím, si, že je dobré, keď aj súčasné vedenie mesta sa snaží hľadať pomoc a ochranu u toho najvyššieho aj prostredníctvom Panny Márie Trnavskej,“ dodal prvý muž radnice.

Historické kroniky zaznamenali, že v roku 1710 v Trnave zúrilo mor. Obyvatelia 21. novembra išli s uc-

tievaným obrazom Panny Márie Trnavskej v procesii z Dómu sv. Mikuláša, ktorý bol a aj teraz je farským kostolom, na dnešné Trojičné námestie a prosili modlitbami Pannu Máriu o pomoc a práve vtedy mor prestal. Obyvatelia mesta vnímali tieto súvislosti ako vonkajší prejav ochrany mesta Pannou Máriou. Preto jej z vďaky sľúbili, že sa každú sobotu bude konať ďakovná omša a raz do roka deväťdňová novéna. Historický sľub sa naplňuje v týchto dňoch.

Jozef Polešenský

Na Trnavskej novéne znela aj maďarčina

TRNAVA - Takmer tisíc veriacich z južných okresov Trnavského kraja aj ďalších regiónov sa zúčastnilo v rámci deväťdňovej novény na počesť Panny Márie Trnavskej sv. omše v maďarskom jazyku. Pobožnosť v Dóme sv. Mikuláša celebraval pomocný biskup Bratislavsko-trnavskej arcidiecézy Ján Orosch a v rámci duchovného programu sa predstavil aj spevácky zbor zo Šamorína.

Jednou z myšlienok kázne bol odkaz ostrihomského arcibiskupa Petra Pázmanyiho, ktorý v roku 1635 založil v Trnave jezuitskú univerzitu a ktorý vynikal múdrosťou, ale podľa historických kroník aj tolerantnosťou a nádnarodnosťou. Ako potvrdila jedna z účastníčok sv. omše, veľmi sa jej páčila tá časť kázne, kde sa hovorilo o tom, ako Pázmanyi spojil národy a ako chcel, aby podobne ako Maďari, ktorí mali možnosť hovoriť v kostoloch po maďarsky, mohli hovoriť Slováci po slovensky. Možnosť vypočuť si v Trnave pobožnosť v maďarskom jazyku ocenili aj ďalší návštevníci sobotňajšej bohoslužby.

Jozef Polešenský

súťaž - pzs

eRkári bližšie k obci

eRko – HKSD v spolupráci s obcou Jacovce uskutočňuje v druhom polroku 2007 projekt Spolupráca s obcou - základ pre regionálne partnerstvá, ktorý je zameraný na rozvoj spolupráce vedúcich eRka s obcami. Pre participáciu mladých v obci bol osobitne prínosný seminár, ktorý sa uskutočnil 26.-28.11.2007. Praktické informácie, spojené so Zákomom o obecnom zriadení ponúkol 25 zúčastneným pozvaný hosť Imrich Herman, starosta obce Jacovce. V spoločnej diskusii si mohli dobrovoľníci eRka vyjasniť so starostom principiálne možnosti spolupráce eRka – detskej organizácie a obce vo všeobecnosti. Mladí dobrovoľníci boli tiež vyzvaní na aktívne zapájanie sa do života obce a kandidovanie do obecného zastupiteľstva či komisií, ktoré sa venujú práci s deťmi a mládežou.

Zároveň, vytvorilo eRko pre svojich dobrovoľníkov vedomostný základ pre spoluprácu s obcou, spísaný v pracovných listoch.

Juraj Králik

Generálni predstavení mužských reholí: Nie je správne, aby sme my zanedbávali Božie slovo

(ANS – Rím – 22. novembra 2007) – „Nová evanjelizácia, ktorá je záväzkom Cirkvi v treťom tisícročí, závisí od evanjelizátorov; ale toto si žiada, ako predpoklad a základ, aby sami evanjelizátori boli evanjelizovaní, pretože iba evanjelizovaná Cirkev je schopná evanjelizovať.“ Týmito slovami don Pascual Chávez, hlavný predstavený saleziánov a predseda Únie generálnych predstavených (USG) otvoril v poradí 70. pravidelné zasadanie únie. „Nie je správne, aby sme my zanedbávali Božie slovo (Sk 6, 2). Božie slovo v živote a poslaní zasvätených.“ – to je téma stretnutia 128 generálnych predstavených mužských rehoľných spoločností, ktoré sa koná od stredy 21. novembra do piatku 23. novembra v hlavnom dome saleziánskej kongregácie v Ríme. Téma bola vybratá v súvisi s Biskupskou synodou, ktorá sa bude konať v októbri 2008 vo Vatikáne.

„Iba ten služobník evanjelia, zasvätený či laik, ktorý nosí evanjelium v srdci a kontempluje ho a modlí sa z neho, iba ten ho dokáže mať v ústach ako poklad, o ktorom treba hovoriť a držať ho v rukách s nevyhnutnosťou odovzdávať ho,“ pokračoval prezident únie generálnych predstavených, don Pascual Chávez. Zhromaždenie generálnych predstavených bude pracovať formou lectio divina, nie však kvôli prehĺbeniu metódy, lebo tá je už dosť vžitá v rehoľných spoločnostiach, ale „aby sme opäť viac otvorili náš zasvätený život Slovu, ktoré nie je knihou ale predovšetkým osobou, Slovom Boha, jeho Logosom, so svojou logikou (logikou kríža) a so svojou gramatikou (gramatikou evanjelia).

Páter Innocenzo Gargano OSB, predstavený kamaldulov vo svojej prednáške „Zakorenení v Slove“ ponúkol generálnym predstaveným uvažovanie nad evanjeliami, skúsenosťou prvej kresťanskej komunity a nad svedectvom cirkevných otcov. Zdôraznil pri tom neoddeliteľný súvis medzi apoštolom a Božím Slovom. Apoštol prežíva primárne rozmer počúvania.

„Oddanosť Slovu – povedal páter Gargano na záver úvahy – si vyžaduje účasť celého človeka: telo, dušu i ducha a to v každej etape jeho osobného rastu i počas tajomného narastania Slova v živote toho, kto sa ním živí, keď ho veľkodušne počúva a prijíma.“ Na zasadnutí je prítomná aj skupina akreditovaných pozorovateľov a novinárov.

Rastislav Hamráček

Konferencia o samizdate v Ružomberku

Samizdat bol pred novembrom 1989 prejavom vnútornej slobody, vyhlásili hostia na odbornom seminári, ktorý sa na Katedre žurnalistiky Filozofickej fakulty Katolíckej univerzity v Ružomberku uskutočnil vo štvrtok 15. novembra. „Okrem stoviek hodín práce sa so samizdatom spájali hodiny strachu z uväznenia, no predovšetkým pocit vnútornej slobody,“ povedal riaditeľ Karmelitánskeho nakladateľstva Michal Holeček. Samizdaty majú podľa neho veľkú historickú hodnotu. „Tlačené slovo malo v minulom režime váhu, dnes si ani nevieme predstaviť akú,“ doplnil Holeček. Poslanec KDĽ František Mikloško, ktorý stál pri vydávaní samizdatového periodika Náboženstvo a súčasnosť tvrdí, že samizdat bol istý zmysel života a tvoril generačné myslenie i cítenie. „Aj v súčasnosti vychádzajú niektoré druhy slovenských časopisov ako samizdat. Dnes síce nehrozí tlak vrchnosti, ale tlak komerčný,“ zdôraznil Mikloško. V porovnaní so Slovenskom bolo podľa Michala Holečka vydávanie a rozširovanie samizdatov v Českej republike „individuálnou hrou skupinky ľudí“ a dodal, že „v Česku fungoval dokonalejší systém, na Slovensku to bolo mravenisko jednotlivcov, z ktorých každý niečo robil.“

Vďaka množstvu nadšencov samizdat podľa prvého šéfredaktora mládežníckeho časopisu Zrno, kňaza Ladislava Stromčeka, pomáhal u nás rozširovať priestor slobody. Štátna bezpečnosť primárne sledovala tvorcov samizdatov, čo budovalo priestor pre konkrétnu prácu s ľuďmi. „Iní za nich nastavili chrbáty,“ vysvetlil Stromček, podľa ktorého sa vďaka samizdatom darilo budovať štruktúru duchovných spoločenstiev. Dekan Imrich Vaško porovnal symboliku jubilea 5 rokov katedry a 18 rokov od Nežnej revolúcie. Zdôraznil, že aj katedra, aj sloboda sa rodili ťažko, v bolestiach. „Je to dar zhora, Boží, že môžeme prispievať civilizácii. Predovšetkým však vždy na katedre i fakulte musí víťaziť duch, čo oživuje a nie arogancia moci,“ akcentoval Vaško.

Lukáš Marták

Slovenská katolícka charita získala na pomoc pre matky v núdzi 360-tisíc korún

V rámci projektu „Matka nie je robot“ Nadácia Slovenskej sporiteľne venovala trom centrárom Slovenskej katolíckej charity (SKCH) spolu 360-tisíc korún na pomoc matkám v núdzi. Symbolické šeky odovzdával 20. novembra v košickom Krízovom centre na pomoc osamelým matkám s deťmi Štefan Šipoš, riaditeľ Regionálneho riaditeľstva Slovenskej sporiteľne Košice. Riaditeľ Arcidiecéznej charity Košice Cyril Korpesio prevzal šek v hodnote 120-tisíc korún pre Krízové centrum v Košiciach a Peter Maľučký, riaditeľ Spišskej katolíckej charity, dostal šek pre Dom Charitas sv. Jozefa v Spišskej Novej Vsi. V stredu 21. novembra v Lučenci venuje šek Janka Benčová, riaditeľka Regionálneho riaditeľstva Slovenskej sporiteľne Banská Bystrica, Jozefovi Kováčovi, riaditeľovi diecéznej charity Rožňava pre Farskú charitu Lučenec.

Slovenská katolícka charita v máji 2007 odštartovala kampaň „Matka nie je robot“, ktorou chce upozorniť na neľahké postavenie matiek v našej spoločnosti, najmä tých, ktoré sú týrané, zneužívané či denne bojujú so zlými hmotnými a sociálnymi podmienkami. Cieľom je tiež poskytnúť širokej verejnosti, informácie o miestach, na ktoré sa môžu obrátiť so svojím problémom. Charita zároveň vyhlásila verejnú zbierku pre tri charitné centrá pre matky s deťmi, ktorá sa skončí v novembri. Darcovia doteraz prispeli sumou 95-tisíc korún. Pomoc poskytli aj tri slovenské osobnosti, ktoré sa stali patrónmi jednotlivých centier. Rastislav Žitný je patrónom Domu Charitas sv. Jozefa v Spišskej Novej Vsi pre ženy v núdzi čakajúce svoje prvé dieťa. Soňa Valentová je zasa patrónkou Krízového centra v Košiciach, ktoré pomáha osamelým rodičom s deťmi a Tomáš Janovic sa stal patrónom Farskej charity Lučenec zameranej na pomoc viacpočetným rodinám.

Nadácia Slovenskej sporiteľne podporila komunikáciu projektu na pomoc matkám v núdzi, keďže ony a ich deti sú jednou z najzraniteľnejších skupín obyvateľstva. Navyiac sa ešte rozhodla venovať každému z troch charitných centier na pomoc matkám s deťmi 120 tisíc korún, čo je spolu 360-tisíc korún. Arcidiecézna charita Košice sa v projekte pre Krízové centrum v Košiciach pre osamelé matky sústredila na to, aby si jej klientky osvojili pracovné návyky a nakúpila pomôcky do hrnčiarskej dielne. Ďalej nakúpila kuchynské náradie, aby matky mali možnosť si samostatne pripravovať jedlo a zakúpila počítač, aby mohli získať počítačovú gramotnosť. Zariadila tiež spoločenskú miestnosť, ktorá bude slúžiť deťom ako herňa a priestor pre záujmové krúžky, dospelým ako prednášková miestnosť a súčasne vytvorí možnosť na komunitné stretávanie sa.

Spišská katolícka charita sa v projekte pre Dom

Charitas sv. Jozefa v Spišskej Novej Vsi pre matky v núdzi čakajúce svoje prvé dieťa a pre matky s deťmi v núdzi zamerala na vzdelávanie, socializáciu a integráciu matiek v núdzi. Matky sa spoločne učia pripravovať jedlá, konzervovať ovocie a zeleninu, preto charita zakúpila sušičku ovocia, robí rôzne ručné práce; vyrábať drobné darčkové predmety a suveníry. Na podporu rozvoja detí charita zaobstarala výchovné hračky a aby mohli organizovať spoločné stretnutia, obstarala potrebné zariadenie - skrinky, stoličky a police.

Farská charita Lučenec sa zameriava na pomoc viacdenným rodinám. Z finančných prostriedkov získaných prostredníctvom projektu „Matka nie je robot“ už začala pomáhať mnohopočetnej rodine, ktorá súrne potrebuje získať bývanie.

Katarína Michalčíková

Vianočná charitatívna zbierka nepočujúcich v Banskej Bystrici

Vianočnú charitatívnu zbierku v Banskej Bystrici bude v termíne od 29. novembra do 23. decembra 2007 organizovať Kresťanské centrum nepočujúcich na Slovensku. Zbierka bude realizovaná v Hypermarkete Tesco v Banskej Bystrici v spolupráci so Slovenskou humanitnou radou v Bratislave a firmou Tesco Stores, s.r.o. Vyzbierané peňažné prostriedky pri verejnej zbierke budú určené na uskutočnenie voľno-časových aktivít a integračných táborov pre nepočujúce a počujúce deti v roku 2008. Organizátori sa obracajú najmä na mladých ľudí s prosbou: „Dobrovoľníci, ktorí máte záujem nám pomôcť, prihláste sa na telefónnom čísle: 0905/403 697 alebo mailom na kcns@azet.sk“

Ester Sztrancsiková

Prievidžania oslavujú sté výročie narodenia Mikuláša Mišíka

Diecézny biskup Rudolf Baláž 25. novembra o 10.30 hod. celebruje sv. omšu vo farskom kostole sv. Bartolomeja, apoštola v Prievidzi, po ktorej odhalí a požehná tabuľu k stému výročiu narodenia Mikuláša Mišíka. Tohto rímskokatolíckeho kňaza, historika a publicistu si pripomenú prievidzskí rodáci aj prezentáciou publikácie o Mišíkovom diele a biografii od spoluautorov Ján Sabo, Anna Sabová a Erik Kližan.

Pri príležitosti 100. výročia jeho narodenia vyhlásil Miestny odbor Matice slovenskej v Prievidzi rok 2007 za Rok Mikuláša Mišíka.

Zuzana Juhaniaková

Riaditeľ TK KBS: CSI Lic. Jozef KOVÁČIK, Domáci servis: Eva Janošiková, Grafická úprava a monitoring: Jolana ŠINAJOVÁ, Fotoservis: Mgr. Peter ZIMEN
Adresa: Konferencia biskupov Slovenska, P.O. Box 113, 814 99 Bratislava, Telefón: 02 / 54435 380, Fax: 02 / 54433 292, e-mail: zc@tk.kbs.sk; tkkb@kbs.sk, Internetová verzia spravodajstva TK KBS - www.tkkbs.sk